

ФОРМУВАННЯ НЕОЕКОНОМІКИ В СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ З ПОЗИЦІЇ ПРОЦЕСІВ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ

Олександр Бутнік-Сіверський,
*головний науковий співробітник економіко-правового
відділу НДІ інтелектуальної власності НАПрН
України, доктор економічних наук, професор,
академік АТН України*

У статті розглядається проблема послідовного переходу економіки від одної стадії розвитку до іншої, що також є підтвердженням поетапного розвитку інноваційної сфери діяльності, як результат інтенсифікації сфери інтелектуальної власності. Обґрунтовується використання поняття «інтенсифікація» до сфери інтелектуальної власності, як новий науковий погляд на процеси розширення та поглиблення інноваційної діяльності за рахунок динаміки зростання комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності, найбільш повного використанні інтелектуального капіталу. Щодо інтенсифікації процесів у сфері інтелектуальної власності пропонується використати інструменти диверсифікації та технології форсайту, зокрема, випереджальної, або так званої «інноваційної» модернізації, що найбільш придатні для здійснення технічної та технологічної модернізації економіки України, з огляду на результативну комерціалізацію інтелектуального капіталу.

Ключові слова: нова економіка, інтенсифікація процесів у сфері інтелектуальної власності, модернізація, інструменти диверсифікації та технології форсайту

Актуальність проблеми дослідження. Підвищення рівня інтенсифікації розвитку в цілому та інтенсифікації виробництва (як одного з його напрямів) зумовлене впливом інноваційної діяльності в напрямі формування неоекономіки. Тут новим економічним явищем стає інтенсифікації інтелектуальних процесів у сфері інтелектуальної власності, що потребує наукових досліджень. Вектором спрямування в цьому напрямі, є ефективне використання інтелектуального капіталу, що трансформується в новітні розробки та сучасні технології за результатами наукової праці та винахідницької діяльності. Процес інтенсифікації в інтелектуальній економіці складний і слабо вивчений, тому потребує залучення додаткових ресурсів та відповідних витрат, добору найбільш ефективного та доцільного варіанта реалізації цих витрат, їхніх кількості та

якості, конкретизації програм використання матеріальних і фінансових ресурсів для забезпечення процесів інтенсифікації інноваційної діяльності за умов досягнення результативності інтелектуального капіталу. Отже, питання, пов'язані з процесом інтенсифікації у сфері інтелектуальної власності при формуванні неоекономіки, є актуальними.

Аналіз досліджень і публікацій, присвячених проблемі. Нині спостерігається значна зацікавленість з боку науковців і практиків у проблемах інтенсифікації розвитку на різних рівнях економічної системи, а також у напрямі пов'язаному з інноваційною діяльністю та інтелектуальним капіталом.

Зокрема, у розвитку теорії інтенсифікації загалом та інтенсифікації виробництва значний внесок зробили українські вчені Н. Агаркова, О. Амоша, Б. Буркінський, М. Бутко, З. Варналій,

В. Геєць, М. Долішній, С. Злупко, Л. Зайцева, С. Ілляшенко, О. Кузьмін, Ю. Козюпа, Е. Лібанова, І. Лукінов, А. Мельник, С. Пиріжков, В. Пила, С. Писаренко, Л. Романюк, М. Тулякова, Чернюк, М. Чумаченко, А. Чухно, Т. Яровенко та ін. У зарубіжній літературі теоретичні та методичні засади інтенсифікації відображено в дослідженнях К. Павлова, Д. Другманда, Н. Хавеланджа, А. Валерейя та ін. [1].

В основу початкового розуміння інтенсифікації, зазначають науковці, покладений витратний підхід, що в умовах обмежених ресурсів у ринковій економіці не є раціональним. Далі відбулася переорієнтація поглядів учених на інтенсифікацію як на процес, пов'язаний лише зі збільшенням виробництва продукції, унаслідок чого було висунуто результативний підхід. Але й він не є досконалим, зазначає Т. Яровенко, тому що при цьому недооцінюється роль витрат і капітальних вкладень [1].

В умовах формування неоекономіки у сфері інтелектуальної власності з'явилась потреба застосувати новий науковий погляд на процеси розширення та поглиблення інноваційної діяльності за рахунок динаміки зростання комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності з позиції процесів інтенсифікації. Інтенсифікація процесів у сфері інтелектуальної власності потребує нових методичних оціночних розробок, які могли би задовольнити науковців для прийняття дієвих рішень щодо покращень в українській економіці.

В науковій літературі все частіше використовують термін «нова економіка», що характеризує перехід до однієї зі стадій економічного розвитку цивілізації, а також її постіндустріальний, постеконічний етап, на підставі чого вся система набуває нових якісних ознак.

Як результат четвертої промислової революції з'являється феномен нової економіки. Він ґрунтується на широкому впровадженні в практику сучасної господарської діяльності новітніх інформаційних і комунікаційних техно-

логій, становленні мережевої економіки, формуванні економіки високих технологій та економіки знань [2].

Цей перехід в економіці, зауважують С. Гончарова та І. Буряк [3], дослідники намагаються описати в різних аспектах, зокрема, як постіндустріальне суспільство (Д. Белл), інформаційне суспільство (Р. Катц, М. Порат, Й. Масуда та ін.), технотронне суспільство (З. Бжезинський), постмодернізм (Л. Мейер, Е. Гідденс, Л. Фідлер, С. Крук), третю хвилю цивілізації (О. Тоффлер), посткапіталістичне суспільство (П. Дракер), що загалом об'єдналось у *теорію постіндустріального суспільства*, авторами якої можна вважати Д. Белла й О. Тоффлера.

З історичного погляду зазначимо, що в 1973 р. побачила світ книжка Д. Белла «Постіндустріальне суспільство, яке наближається» [4]. Він власне вперше й вирізняв *три великі епохи людської історії* та обґрунтував існування доіндустріального (аграрного, традиційного), індустріального та постіндустріального станів. Д. Белл описав риси постіндустріального суспільства: трансформація значення різних економічних секторів, домінування сектору послуг (адміністрація, банки, транспорт, охорона здоров'я, торгівля, освіта, наука, судочинство, мистецтво тощо) при зниженні промислового сектора і обмеженні значення сільськогосподарського сектора; зміна панівної технології, перехід від енергетичної технології до інформаційної (поява роботів, розвиток комунікацій); зростання значення планування, прогнозування розвитку, контролю технологій; панування прагматичних і технологічних критеріїв при зниженні ролі ідеологічних і етичних критеріїв; розквіт «інтелектуальної технології», тобто цільового використання науки для потреб практики; перетворення класової структури, виділення в ролі панівного не класу власників, а класу висококваліфікованих фахівців (економістів, інженерів, менеджерів) [5].

Наведені стадії людського розвитку в працях інших соціологів ще були названі «пременерністським, модерністським та постмодерністським станами» (С. Крук, С. Леш) або першою, другою і третьою хвилями цивілізації (О. Тоффлер). Додамо також, що найбільше назв припало на власне третій період (хвилю, стадію, етап), або на розвинуте суспільство останньої чверті ХХ–початку ХХІ ст. з вірогідним спрямуванням його розвитку на найближчу перспективу. Такими назвами є: *постіндустріальний капіталізм* (Р. Гельбронер); *постбуржуазне суспільство* (Дж. Літхайм); *посткапіталістичне суспільство* (Р. Дарендорф, П. Дракер); *постспоживацьке суспільство* (Д. Рісман); *постринкове суспільство* (Дж. Рівкін); *технотронне суспільство* (З. Бжезинський); *суперіндустріалізм* (О. Тоффлер) [6].

Теорія постіндустріального суспільства [7] починає розвиватися з 60-х рр. ХХ ст., відмінними рисами її стає масове поширення творчої, інтелектуальної праці, що сприяло зростанню обсягу та значення знання й інформації, розвиток засобів комунікації, переважання у ВВП економіки доходів від таких галузей, як наука, послуги, освіта, культура, над промисловістю і сільським господарством. Але при цьому, заува-

жує О. Дьяченко [8], потрібно розрізняти нову економіку як економічну систему з новим змістом і як частину економіки. Іноді нову економіку називають економікою знань, у якій чільну роль відіграє не просте виробництво інформаційного продукту, а саме виробництво нових знань над виробництвом матеріальних цінностей.

На противагу зазначеному погляду, С. Смерічевська [9] зазначає, що множинність властивостей сучасної економіки можна зобразити як певну послідовність та співвідпорядкованість, оскільки кожна з них сполучена з тією чи тією домінуючою силою економічної системи, що впливає на розвиток у конкретний період часу. Ілюстрація цієї взаємодієльності й послідовності етапів змін в економіці, за результатами узагальнення поглядів науковців, показана С. Смерічевською у графічній моделі (рис. 1). Тут автор відтворює процес послідовного переходу економіки від однієї до іншої стадії розвитку, що на наш погляд, є також підтвердженням поетапного розвитку інноваційної сфери діяльності як результат інтенсифікації сфери інтелектуальної власності.

Завершення однієї фази, зазначає В. Білоцерковець, рекурентно викликає початок наступної, зумовлюючи функціонування нової економіки як суб-

Рис. 1. Модель еволюційного розвитку сучасної економіки [9]

множини, що самооновлюється, перегрупується та відроджується не як конгломерат фрагментів, а як оновлена автопоетична цілісність утворень ризомного характеру [10, 12].

Зазначимо, що з позиції процесу послідовного переходу до неоекономіки, все ж домінує погляд звуження її сфери до розвитку конкретної галузі на противагу органічним змінам в економічній системі загалом, що пов'язано зі специфікою впровадження майнових прав інтелектуальної власності. Так, акцентується увага на тому, що провідними в неоекономіці є науково-інформаційні технології, частка яких в економіці розвинених країн становить 45–65 %. У цих системах господарювання домінуючим стає інформаційний ресурс, центральне місце посідає акумульоване в інформації знання. Саме знання переміщуються на вершину економічного багатства, а їхня вартісна форма зміщується в його основі. Вартість, яка утворюється знанням, стає дедалі помітнішою в загальній структурі вартості, а інформація стає субстанцією сучасної економіки: новітні прилади, механізми та машини є матеріалізованою інформацією. Інформаційні технології перетворюються на предмет праці свідомості людини, що володіє інформацією. За таких умов інформація є ключем до сучасної економічної діяльності, базовим ресурсом, який має таке саме значення, яке в минулому мали капітал, земля та робоча сила, а сьогодні, зазначимо, — інтелектуальний капітал. У сучасній економіці інформація вже набула усталеного соціального й інтелектуального статусу, перетворилася на новий різновид цінностей, що має свої вартісні виміри. При цьому інформаційний ресурс суспільства активно сприяє його демократизації, адже інформація є насамперед суспільним благом, вона здатна належати всім, на відміну від матеріального продукту, що не завжди справедливо розподіляється. Яскравим показником неоекономіки (суперіндустріальної, постматеріаль-

ної, інформаційної економіки), є насамперед поява інтелектуального капіталу (знання, наявність нової перспективної інформації) як інноваційно-творчого (креативного) джерела багатства. Інтелектуальний капітал визначає становлення інтелектуальної економіки, провідними чинниками якої є працівники розумової праці, для яких інформація і знання є водночас вихідним матеріалом і продуктом діяльності. У США, наприклад, 43 % новоутворених робочих місць належить саме їм. Інформація та знання істотно відрізняються від грошових, природних, трудових і технічних ресурсів [11].

Функціонування нової економіки, підсумовує В. Білоцерковець у своїй статті «Нова економіка: виклики та засади функціонування в умовах індустріального суспільства», в умовах становлення та розвитку індустріального суспільства набуває рекурентного характеру: від домінування оновлень у консумаційних атрибутах продуктів до переважання *технологічних модернізацій та до збалансованих несиметричних продуктово-процесових змін* [10, 16]. Це, на наш погляд, ще раз підтверджує потребу при формуванні неоекономіки впливу рушійної сили інтелектуального капіталу, як авансованої вартості об'єктів права інтелектуальної власності в господарський діяльності суб'єктів підприємництва, який стає основним фактором інтенсифікації сфери інтелектуальної власності завдяки збільшенню капіталу на цьому напрямку, що зумовлює суттєві зміни в економічній системі.

Зауважимо, що термін інтенсифікація (франц. *intensification*, від лат. *intensio* — напруження, зусилля та *facio* — роблю) — посилення, збільшення напруженості, продуктивності, дієвості. У виробничій сфері «інтенсифікація» — такий розвиток (процес) суспільного виробництва, що ґрунтується на найбільш повному та раціональному використанні технічних, матеріальних, природних, фінансових і трудових ре-

сурсів на базі науково-технічного прогресу. Стосовно процесу суспільного виробництва, то він базується на застосуванні найефективніших засобів і предметів праці, кваліфікованої робочої сили, передових форм і методів організації праці, зростаючої інформованості про найновіші досягнення науково-технічного прогресу тощо. Інтенсифікація виробництва суттєво відрізняється від екстенсивного розвитку суспільного виробництва, що базується на кількісному зростанні засобів виробництва і має витратний характер інтенсифікації виробництва, на відміну від нього, має антивитратну спрямованість, оскільки супроводжується зменшенням витрат живої та уречевленої праці на одиницю продукції. Розрізняють в економіці такі форми інтенсивності виробництва: *фондозберігаючу; працезберігаючу; матеріало- і ресурсозберігаючу; всебічну.*

За економічною природою *фондозберігаюча інтенсифікація* виробництва зростає завдяки впровадженню нової техніки і технологи, що зменшує потреби в робочій силі за одночасного зростання складної праці. Внаслідок цього підвищується продуктивність праці. За *працезберігаючої форми* інтенсифікації виробництва посилюється завдяки зростанню інтенсивності праці певного незмінного числа працівників або виконанню обсягів робіт меншою кількістю працюючих. *Матеріало- та ресурсозберігаюча форма* інтенсифікації виробництва передбачає застосування найекономічніших предметів праці (композитних матеріалів сплавів різних полімерів та ін.) і більш раціональне використання тих самих предметів праці, а також споживання меншої кількості сировини, електроенергії тощо. *Всебічна форма* її раціонально поєднує всі попередні форми, завдяки чому якісно зростає ефективність суспільного виробництва. З погляду еволюційної структури технологічного способу виробництва найбільшою витратою матеріалів, енергоносіїв, ресурсів, праці характеризувався техноло-

гічний спосіб виробництва, що базувався на ручній та машинній праці їм відповідали старі системи організації виробництва і праці, архаїчні форми управління [12].

Враховуючи наведене, слід відмітити, що інтенсифікація виробництва можлива лише за умов розширення інноваційної діяльності, яка спирається на результативність в сфері інтелектуальної власності. В сучасних умовах формування неоекономіки, можна акцентувати увагу науковців до віднесення форми інтенсивності і на процеси у сфері інтелектуальної власності, яка стає вектором розвитку економіки за рахунок комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності в різних галузях національної економіки. На наш погляд, використання поняття «інтенсифікація» до сфери інтелектуальної власності розглядається за ознаками як новий науковий погляд на процеси розширення та поглиблення інноваційної діяльності за рахунок динаміки зростання комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності, найбільш повного використанні інтелектуального капіталу, збільшення результативності використання людського капіталу та покращення процесів трансформації інтелектуальної власності в кінцевий інтелектуальний продукт/продукцію.

На наш погляд, ***інтенсифікація процесів в сфері інтелектуальної власності*** — це такий розвиток економіки, який ґрунтується на економіко-правовий інноваційно-інтелектуальний напрям, який охоплює поширення інтелектуальної власності та її вплив на світові економіко-правові інноваційні процеси, пов'язані з розвитком інтелектуального капіталу, його комерціалізації, прискоренням темпів трансформації та капіталізації світової економіки на різних її рівнях та загалом у цивілізаційному середовищі.

Передумовою впровадження інтенсифікації процесів в сфері інтелектуальної власності є значне зростання

витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки, збільшення інвестицій у нові технології, машини, устаткування, засоби зв'язку, підвищення загальноосвітнього та кваліфікаційного рівнів працівників тощо.

Статистика свідчить, що в Україні у 2015 р. на інновації промислові підприємства витратили 13813,7 млн грн., що на 79,5 % більше, ніж у 2014 р. Частка витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення порівняно з 2014 р. зросла з 66,5 % до 80,7 %, у той час як питома вага витрат на науково-дослідні розробки та інших витрат, у зокрема й на навчання та підготовку персоналу для розробки й запровадження нових або значно вдосконалених видів продукції та процесів, діяльність щодо ринкового запровадження інновацій та інших робіт, пов'язаних зі створенням та впровадженням інновацій, зменшилися відповідно до 14,7 % та 4 %. Частка витрат на придбання інших зовнішніх знань залишається досить низькою — 0,6 %. Основним джерелом фінансування інноваційних витрат лишаються власні кошти підприємств — 13427,0 млн грн. Обсяг коштів вітчизняних та іноземних інвесторів становив 132,9 млн грн, кредитів — 113,7 млн грн, державного бюджету — 55,1 млн грн, місцевих бюджетів — 38,4 млн грн [13,26]. Витрати на наукову і науково-технічну діяльність в Україні щороку зростають в абсолютному вимірі, але при цьому їх частка у ВВП залишається меншою за 1 %, проти передбаченого державного фінансування науки в розмірі 1,7 % ВВП у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Інтенсифікація процесів у сфері інтелектуальної власності спонукає до пошуку нових методичних оціночних розробок, які могли би задовольнити науковців при прийнятті дієвих рішень щодо покращень в українській економіці.

Звернемо увагу на наукову думку О. Іваницької в її статті «Детермінанти

формування інноваційної економіки в умовах модернізації» [14], де автор пропонує в умовах нестійкості української економіки, серйозної загрози для її довгострокового розвитку пошук інструментів, які забезпечують її стабільність, до яких вона пропонує віднести модернізацію на основі *диверсифікації та технології форсайту*, що формують стратегію «модернізаційного маршруту» на основі аналізу цільових та інструментальних параметрів динаміки економіки в умовах модернізації.

Форсайт, як зазначає О. Іваницька, — це система методів експертної оцінки стратегічних напрямів соціально-економічного й інноваційного розвитку, виявлення технологічних проривів, які можуть вплинути на економіку та суспільство у середньо- та довгостроковій перспективі. Тобто це інструмент прогнозування (та, відповідно, формування) майбутнього, один з основних інструментів інноваційних економік у Європі, Америці та Азії. У традиційних великих форсайтах беруть участь тисячі експертів, а їх розробка триває декілька років. Відома російська організація «Метавер» створила власний різновид форсайту — методику *Rapid Foresight (RF)*, яка дозволяє отримати зівставні за точністю прогнози за набагато менші терміни та без багатомільйонного бюджету. Основа цієї методики полягає у спільній роботі учасників на карті часу та роботу не з текстами, а з образами і схемами. Отже, відбувається швидке отримання достовірної карти розвитку галузі чи проекту, що допомагає виявити основні загрози та можливості відповідного розвитку [15].

Відповідно до концепції форсайту основним завданням вважається досягнення конкурентоспроможності шляхом реалізації конкурентних переваг. Форсайт — це набір інтерактивних методів, призначених для оцінки довгострокових тенденцій світового економічного та соціального розвитку й виявлення пріоритетних напрямів вітчизняної інноваційної активності. Різноманіт-

ність варіантів майбутнього та його ймовірних структур корелює з широким колом методів форсайт-проекування: розробка сценаріїв, опитування Дельфі, побудова дорожніх карт, вибір критичних технологій та ін., а також їх комбінації.

Однією з найважливіших цілей форсайту є досягнення консенсусу між основними діячами за найважливішими стратегічними напрямками розвитку шляхом організації їх постійного діалогу в рамках співпраці експертів, робочих груп, семінарів, конференцій тощо. Форсайт дозволяє країні позиціонувати себе на світовому ринку інновацій, тому головним акцентом реалізації технології форсайту при прогнозуванні стратегії економічного розвитку є конкурентоспроможність. Однак це завдання для розвинутої країни чи для такої, що вже певною мірою освоїла найновіші передові технології [15].

Поряд з модернізацією інституційного середовища функціонування бізнесу, зазначає, О. Іваницька, спрямованою на зниження загального рівня трансакційних витрат і підвищення ролі інститутів, які забезпечують захист власності й розвиток конкуренції, необхідна модернізація економічної та соціальної політики. Одна з її ключових цілей — диверсифікація економіки з урахуванням відповідної зовнішньоекономічної та промислової політики, політики регіонального розвитку та створення привабливого іміджу країни за кордоном.

Щодо інтенсифікації процесів в сфері інтелектуальної власності інструменти диверсифікації та технології форсайту, на нашу думку, найбільш придатні для здійснення технічної та технологічної модернізації економіки України, з огляду на результативну комерціалізацію інтелектуального капіталу.

Політологи й історики, зазначає О. Пилипенко, пов'язують успіх модернізації економіки з необхідними змінами суспільних цінностей, політичного середовища, що зумовлені особливостями

розвитку країни [16, 39]. У контексті історичного розвитку розрізняють такі моделі модернізації: еволюційну (чи хаотичну), через яку пройшла більшість розвинених країн Старого світу; запізнилу (або неорганічну) — країни Південної Європи, зокрема Іспанія, Португалія; форсовану, чи прискорену — Південна Корея, Сінгапур, Тайвань; скандинавську модель [17]. Є й інші підходи.

Щодо України, О. Пилипенко зазначає, що вивести країну з кризи, забезпечити технічний і технологічний прорив може тільки випереджальна, або, так звана, *інноваційна модернізація* [16, 39]. Сутність інноваційної моделі модернізації «на випередження» являє собою системне і якісне оновлення продуктивних сил, а також приведення наявного стану економіки, організації та управління національним господарством, законодавчо-правового супроводу виробничих відносин у відповідність з найбільш вагомими цивілізаційними досягненнями. Інноваційна модернізація означає якісний стрибок у цивілізаційному розвитку держави і суспільства [18, 139]. Отже, *інноваційна модернізація* може стати інструментом організації та управління національним господарством в умовах здійснення процесів інтенсифікації у сфері інтелектуальної власності.

Висновки

1. Нова економіка, що характеризує перехід до однієї зі стадій економічного розвитку цивілізації, так і її постіндустріальний, постеконічний етап, на підставі чого вся система набуває новий якісних ознак. Дослідники намагаються описати її в різних аспектах, що зумовлює появу теорії постіндустріального суспільства, та до подальший її розвиток, відмітними рисами якого стає масове поширення творчої, інтелектуальної праці. Головна особливість формування неоекономіки у сфері інтелектуальної власності — це відтворення розвитку інтелектуального капіталу. Інтелектуальний капітал спричи-

няє становлення інтелектуальної економіки, провідними чинниками якої є працівники розумової праці, для яких інформація і знання є водночас і вихідним матеріалом, і продуктом діяльності.

2. З позиції процесу послідовного переходу до неоекономіки, все ж домінує погляд звуження її сфери до розвитку конкретної галузі на противагу органічним змінам в економічній системі загалом, що пов'язано зі специфікою впровадженням майнових прав інтелектуальної власності. Інтенсифікація виробництва можлива лише за умов розширення інноваційної діяльності, що спирається на результативність в сфері інтелектуальної власності.

3. Використання поняття «інтенсифікація» до сфери інтелектуальної власності розглядається за ознаками як новий науковий погляд на процеси розширення та поглиблення інноваційної діяльності за рахунок динаміки зростання комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності, найбільш повного використанні інтелектуального капіталу, збільшення результативності використання людського капіталу та покращення процесів трансформації інтелектуальної власності в кінцевий інтелектуальний продукт (продукцію). *Інтенсифікація процесів в сфері інтелектуальної власності* — це такий розвиток економіки, котрий ґрунтується на економіко-правовому інноваційно-інтелектуальному напрямі, що охоплює поширення інтелектуальної власності та її вплив на світові економіко-правові інноваційні процеси, пов'язані з розвитком інтелектуального капіталу, його комерціалізацією, прискоренням темпів трансформації та капіталізації світової економіки на різних її рівнях і загалом у цивілізаційному середовищі.

4. Інтенсифікація процесів у сфері інтелектуальної власності спонукає до пошуку нових методичних оціночних розробок, які могли би задовольнити науковців у прийнятті дієвих рішень щодо покращень в українській економіці.

Пропонується в умовах нестійкості української економіки, серйозної загрози для її довгострокового розвитку зосередитися на пошуку й обґрунтуванні інструментів, що забезпечують її стабільність, до яких можна віднести модернізацію на основі диверсифікації та технології форсайту, що формують стратегію «модернізаційного маршруту» на основі аналізу цільових та інструментальних параметрів динаміки економіки. Щодо інтенсифікації процесів у сфері інтелектуальної власності інструменти диверсифікації та технології форсайту, видаються найбільш придатними для здійснення технічної та технологічної модернізації економіки України з огляду на результативну комерціалізацію інтелектуального капіталу.

Щоб вивести Україну з кризи, забезпечити технічний і технологічний прорив, варто вдатися до випереджальної, чи, так званої, інноваційної модернізації, що полягає в системному і якісному оновленні продуктивних сил, а також приведення наявного стану економіки, і організації та управління національним господарством, законодавчо-правового супроводу виробничих відносин у відповідність з найбільш вагомими цивілізаційними досягненнями. Отже, інноваційна модернізація може стати інструментом організації та управління національним господарством в умовах здійснення процесів інтенсифікації у сфері інтелектуальної власності. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Яровенко Т. С., Тулякова М. В., Козюпа Ю. А. Управління процесом інтенсифікації розвитку промислового підприємства у сучасних умовах. URL: <http://nadoest.com/nova-ekonomika>.
- Iarovenko T. S., Tuliakova M. V., Kozypa Yu. A. Upravlinnia protsesom intensyfikatsii rozvytku promysloвого pidpriemstva u suchasnykh umovakh. URL: <http://nadoest.com/nova-ekonomika>.
2. Нова економіка. URL: <http://nadoest.com/nova-ekonomika>.
Nova ekonomika. URL: <http://nadoest.com/nova-ekonomika>.
3. Гончарова С. Ю., Буряк І. В. Умови формування та важелі регулювання «нової економіки» як сучасного феномена. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16086>.
Honcharova S. Yu., Buriak I. V. Umovy formuvannia ta vazheli rehuliuwannia «novoi ekonomiky» yak suchasnoho fenomena. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16086>.
4. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. М., 1999. 782 с.
Bell D. Griadushchee postindustrialnoe obshchestvo. M., 1999. 782 s.
5. У чому сутність теорії постіндустріального суспільства? (тема з екрана). URL: http://pidruchniki.com/12120124/sotsiologiya/u_chomu_sutnist_teoriyi_postindustrialnogo_suspilstva.
U chomu sutnist teorii postindustrialnoho suspilstva? (tema z ekrana). URL: http://pidruchniki.com/12120124/sotsiologiya/u_chomu_sutnist_teoriyi_postindustrialnogo_suspilstva.
6. Теорії постіндустріального суспільства та постмодернізм (тема з екрана). URL: http://pidruchniki.com/1652020558122/sotsiologiya/teoriyi_postindustrialnogo_suspilstva_postmodernizm.
Teorii postindustrialnoho suspilstva ta postmodernizm (tema z ekrana). URL: http://pidruchniki.com/1652020558122/sotsiologiya/teoriyi_postindustrialnogo_suspilstva_postmodernizm.
7. Уебстер Ф. Теорія інформаційного суспільства ; пер. з англ. М. В. Арапова, Н. В. Малихиной; під ред. О. Л. Варталовой. М.: Аспект Пресс, 2004. 400 с.
Uebster F. Teoriia informatsiinoho suspilstva ; per. z anh. M. V. Arapova, N. V. Malikhynoi; pid red. O. L. Vartalovoi. M.: Aspekt Press, 2004. 400 s.
8. Дьяченко О. В. К сущности категории «новая экономика». // Вестник Челябинского государственного университета. Экономика. Вып. 25. 2010. № 5 (186). С. 18–23.
Diachenko O. V. K sushchnosti kategorii «novaia ekonomika» [in]: Vestnik Cheliabynskogo gosudarstvennogo universiteta. Ekonomika. Vyp. 25. 2010. № 5 (186). S. 18–23.
9. Смерічевська С. В. Вектор розвитку організаційних форм логістизації національної економіки в Україні // Економічний часопис-XXI. 2012. № 7–8. С. 22–25.
Smerichevska S. V. Vektor rozvytku orhanizatsiinykh form lohistryzatsii natsionalnoi ekonomiky v Ukraini [in]: Ekonomichnyi chasopys-XXI. 2012. № 7-8. S. 22–25.
10. Білоцерквівець В. В. Нова економіка: виклики та засади функціонування в умовах індустріального суспільства. Академічний огляд. 2015. № 1 (42). С. 11–17. URL: <http://acadrev.duan.edu.ua/images/stories/files/2015/3.pdf>.
Bilotserkivets V. V. Nova ekonomika: vyklyky ta zasady funktsionuvannia v umovakh industrialnoho suspilstva. Akademichnyi ohliad. 2015. № 1 (42). S. 11–17. URL: <http://acadrev.duan.edu.ua/images/stories/files/2015/3.pdf>.

11. *Неоекономіка — нова соціальна реальність*. URL: [http:// pidruchniki.com/1310060852092/filosofiya/neoeconomika_nova_sotsialna_realnist](http://pidruchniki.com/1310060852092/filosofiya/neoeconomika_nova_sotsialna_realnist).
Neoeconomika — nova sotsialna realnist. URL: [http:// pidruchniki.com/1310060852092/filosofiya/neoeconomika_nova_sotsialna_realnist](http://pidruchniki.com/1310060852092/filosofiya/neoeconomika_nova_sotsialna_realnist).
12. *Інтенсифікація виробництва*. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/entsiklopediya/55-i/3387-intensifikatsiya-virobnitstva.html>
Intensyfikatsiia vyrobnytstva. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/entsiklopediya/55-i/3387-intensifikatsiya-virobnitstva.html>
13. *Інформаційно-аналітичні матеріали до слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти з питання «Законодавче забезпечення розвитку Національної інноваційної системи: стан та шляхи вирішення»*. Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти. С. 2-45. URL: https://apitu.files.wordpress.com/2016/06/d0b7d0b0d0bad0bed0bdd0b7d0b0d0b1d0b5d0b7d0bf_d0bdd196d181_d181d182d0b0d0bdd188d0bbd18fd185d0b2d0b8d180d196d188d0b5d0bd_d187d0b5d180.pdf.
Informatsiino-analitychni materialy do slukhan u Komiteti Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan nauky i osvity z pytannia «Zakonodavche zabezpechennia rozvytku Natsionalnoi innovatsiinoi systemy: stan ta shliakhy vyrishennia». Komitet Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan nauky i osvity. S. 2-45. URL: https://apitu.files.wordpress.com/2016/06/d0b7d0b0d0bad0bed0bdd0b7d0b0d0b1d0b5d0b7d0bf_d0bdd196d181_d181d182d0b0d0bdd188d0bbd18fd185d0b2d0b8d180d196d188d0b5d0bd_d187d0b5d180.pdf
14. Іваницька О. В. *Детермінанти формування інноваційної економіки в умовах модернізації // Ефективна економіка*. 2012. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1435>.
- Ivanyska O. V. *Determinanty formivannia innovatsiinoi ekonomiky v umovakh modernizatsii // Efektyvna ekonomika*. 2012. № 10. 2012. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1435>.
15. Серегина С. Ф., Барышев И. А. *Закономерно ли появление форсайта? // Форсайт*. 2008. № 2. С. 5.
- Serehyna S. F., Baryshev Y. A. *Zakonoterno li poiavlenye forsaita? [in]: Forsait*. 2008. № 2. S. 5.
16. Пилипенко О. В. *Державне управління інноваційною діяльністю в Україні: проблеми та перспективи // Економіка України*. 2016. № 9 (658). С. 32–43.
- Pylypenko O. V. *Derzhavne upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu v Ukraini: problemy ta perspektyvu [in]: Ekonomika Ukrainy*. 2016. № 9 (658). S. 32–43.
17. Мухаев Р. Т. *Политология: учеб. М.: ПРИОР, 2002. 400 с.*
- Mukhaiev R. T. *Politologiya: ucheb. M.: PRYOR, 2002. 400 s.*
18. Ковальчук Т. Т., Ковальчук Н. П. *Макроекономічні ризики: класифікаційні ознаки, способи виміру, шляхи мінімізації: моногр. К.: Знання, 2012. 301 с.*
- Kovalchuk T. T., Kovalchuk N. P. *Makroekonomichni ryzyky: klasyfikatsiini oznaky, sposoby vymiru, shliakhy minimyzatsii: monohr. K.: Znannia, 2012. 301 s.*

Надійшла до редакції 27.05.2017 р.

Бутник-Сиверський А. Формирование неэкономик в сфере интеллектуальной собственности с позиции процессов интенсификации. В статье рассматривается проблема последовательного перехода экономики от одной до другой стадии разви-

тия, что является подтверждением поэтапного развития инновационной сферы деятельности, как результат интенсификации сферы интеллектуальной собственности. Обосновывается использование понятия «интенсификация» в сфере интеллектуальной собственности, как новый научный взгляд на процессы расширения и углубления инновационной деятельности за счет динамики роста коммерциализации имущественных прав интеллектуальной собственности, наиболее полного использования интеллектуального капитала. По отношению к интенсификации процессов в сфере интеллектуальной собственности предлагается использовать инструменты диверсификации и технологии форсайта, в том числе опережающей, или так называемой «инновационной» модернизации, которые наиболее пригодны для осуществления технической и технологической модернизации экономики Украины с учетом результативной коммерциализации интеллектуального капитала.

Ключевые слова: новая экономика, интенсификация процессов в сфере интеллектуальной собственности, модернизация, инструменты диверсификации и технологии форсайта

Butnik-Siversky O. Formation of neo-economics in the sphere of intellectual property from the position of intensification processes. In the article the author considers the issue of a gradual transition of the economy from one development stage to another, which is a proof of the stage-by-stage development of the innovative activity sphere, as a result of the intensification of the intellectual property sphere. There is substantiated the use of the “intensification” concept in the intellectual property sphere, as a new scientific view on the processes of extension and deepening of innovation activity due to dynamics in rising of intellectual property rights commercialization, the fullest use of intellectual capital. In relation to the intensification of the processes in intellectual property sphere, it is proposed to use diversification tools and foresight technologies, including advancing or so-called “innovative” modernization, which are most suitable for technical and technological modernization of the Ukrainian economy, taking into account the effective commercialization of intellectual capital.

Key words: new economy, intensification of the processes in intellectual property sphere, modernization, diversification tools and foresight technologies